

PRIMAVERA, ESTIU, ETCÈTERA

Aquest és el títol del llibre escrit per Marta Rojals, una novel·la molt fresca i dinàmica, tant des del punt de vista del llenguatge emprat com de l'argument que ens fa arribar.

Sembla que la intencionalitat de l'autora és reflectir, sobretot, aquesta generació nascuda a la dècada dels 70, procedent d'un món rural, que se'n va del poble cap a la ciutat i allí, en un ambient més anònim, supera el localisme d'una societat de postguerra obedient. Els estudis a la Universitat, la sensació de construir el propi esdevenidor davant d'un ventall d'opcions, els amors lliures de comentaris i tafaneries o segones mares sempre disposades a donar un consell, els dóna la sensació que són a les portes de la satisfacció personal, el més a prop de la felicitat.

Però arribats a la trentena llarga, ja s'han estavellat amb contractes precaris, amb la manca de compromís en el món de la parella, en la faceta personal eternament ajornada per una sobreestimulació del mercat de progrés professional. Aleshores comencen a fer-se conscients d'una certa buidor que els ha anat omplint: allunyar-se, i quasi renegar dels orígens, els provoca una forta sensació de desarrelament on la pressió externa és solament un obstacle i no la baula que els empeny a la rutina salvadora en moments de feblesa o d'arenes movedisses sota els peus.

Tota aquesta història segueix la biografia de l'Èlia, la protagonista que ens du a visitar el paisatge de la infantesa i de la joventut des del record, l'època on es poblaren les fidelitats (la seva germana gran), el gran amor i les amistats més o menys barrejades amb els egoismes, el que seria la primavera i l'estiu del títol. A la tardor, l'Èlia fa una llarga estada al poble que la va veure néixer en plena crisi vital: és arquitecta i el seu estudi comença a notar els estralls de la crisi, alhora que la seva parella l'acaba de deixar després de deu anys llargs de convivència. En aquest retorn torna la seva atenta mirada al poble, al paisatge, al nou ritme de vida, a la família i als veïns. Recupera el diàleg amb el Bernat, el que havia estat el gran amor, i la Clara, la que havia estat l'amiga en majúscula.

A l'hivern, el retorn al poble està ple d'intencions més o menys ocultes, provocarà la trobada i la revifalla de velles emocions de l'adolescència. Tanmateix, l'Èlia s'ha fet gran: ja no podrà disfressar o obviar els defectes i els errors, sap que la vida està feta de nyaps i d'encerts més enllà de les idealitzacions del propi imaginari. Mirarà la generació del seu pare: que viu una felicitat feta a mida, defugint les tafaneries sense renunciar als desitjos; i veurà repetir els esquemes en la seva que també defuig les tafaneries sense renunciar als desitjos, vivint una mica el teatre del que es vol i el que s'ha de. Així, abandonarà novament la terra deixant enrere matrimonis que s'enganyen, amants que es troben furtivament i moltes paraules no dites, potser perquè no és un problema d'espais ni d'èpoques sinó que és inherent a la condició humana.

En definitiva, una tragicomèdia d'una autora que lluita per restar en l'anonimat (les coincidències d'origen i professió amb la protagonista semblen fer-ho comprensible) però que reflecteix amb una naturalitat absoluta una forma de créixer i també aquell llenguatge d'una zona i d'una època, abans que el pànic al barbarisme ens fes fer hipercorreccions i estranyes giragonses lingüístiques.

Bona lectura!

Muntsa Farré